

**Dissertatio medica inauguralis, de erysipelate ... / Eruditorum examini
subjicit Jacobus Dobbin.**

Contributors

Dobbin, Jacobus.
Wishart, William, -1753.

Publication/Creation

Edinburgi : Apud Hamilton, Balfour, et Neill, 1751.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/y5vf7g2t>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DISSERTATIO MEDICA
 INAUGURALIS,
 DE

ERYSIPELATE:

QUAM
 ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex auctoritate reverendi admodum viri

D. GULIELMI WISHART, S. T. D.
 ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAEFECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,
 et nobilissimae FACULTATIS MEDICAE decreto;

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS
 RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS,
 ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

JACOBUS DOBBIN, HIBERNUS.

Ad diem 21 Junii, hora locoque solitis.

Phoebe fave, novus ingreditur tua templa sacerdos. TIBUL.

EDINBURGI:

Apud HAMILTON, BALFOUR, et NEILL.
 M,DCC,LI.

DISSERTATIO MEDICA

IN AUCTORE

JACOBO DORRIN, M.D.

FRYBURY, 1811.

PATRUS SUO

ANNO 1811

FRYBURY, 1811.

FRYBURY, 1811.

GUILIELMO DORRIN, FRVIERO.

FRYBURY, 1811.

FRYBURY, 1811.

FRYBURY, 1811.

FRYBURY, 1811.

FRYBURY, 1811.

FRYBURY, 1811.

FRYBURY, 1811.

JACOBUS DORRIN.

JACOBUS DORRIN, FRVIERO.

FRYBURY, 1811.

FRYBURY, 1811.

FRYBURY, 1811.

FRYBURY, 1811.

FRYBURY.

JACOBO DOBBIN, M. D.

MEDICO PRAESTANTISSIMO,

PATRUO SUO

BENIGNISSIMO;

NEC NON,

GULIELMO DOBBIN, ARMIGERO,

PATRI SUO INDULGENTISSIMO,

AMATISSIMO,

HASCE SUORUM STUDIORUM PRIMITIAS

SACRAS VULT

JACOBUS DOBBIN.

DISSERTATIO MEDICA

JACOBO DORRIN, M.D.

MEDICO PRÆFATIONE

PAULO

EXPOSITA

RYSPERLAS in inflammatione, hanc is exten-

GULIELMO DORRIN, A.M.

TATTI-TOO IN DUCE RYSPERLAS

HAEC NOTAE SUI IN RYSPERLAS

HAEC NOTAE SUI IN RYSPERLAS

HAEC NOTAE SUI IN RYSPERLAS

HAEC NOTAE SUI IN RYSPERLAS

HAEC NOTAE SUI IN RYSPERLAS

HAEC NOTAE SUI IN RYSPERLAS

HAEC NOTAE SUI IN RYSPERLAS

HAEC NOTAE SUI IN RYSPERLAS

HAEC NOTAE SUI IN RYSPERLAS

HAEC NOTAE SUI IN RYSPERLAS

HAEC NOTAE SUI IN RYSPERLAS

HAEC NOTAE SUI IN RYSPERLAS

HAEC NOTAE SUI IN RYSPERLAS

HAEC NOTAE SUI IN RYSPERLAS

HAEC NOTAE SUI IN RYSPERLAS

HAEC NOTAE SUI IN RYSPERLAS

HAEC NOTAE SUI IN RYSPERLAS

HAEC NOTAE SUI IN RYSPERLAS

HAEC NOTAE SUI IN RYSPERLAS

HAEC NOTAE SUI IN RYSPERLAS

HAEC NOTAE SUI IN RYSPERLAS

HAEC NOTAE SUI IN RYSPERLAS

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

ERYSIPELATE.

ERYSIPELAS est inflammatio, late se extendens, splendens, cum calore, dolore, et colore ex rubro flavescente; quae externa integumenta, vel internas corporis partes membranaceas, occupat. Bene notus erat hic morbus veteribus; causam autem ejus non tam clare illis innotuisse apparet ab infonte accusata bile, quam pro hujus mali origine illos habuisse ex Galeni verbis patet, * εἶδ' ἐξ αἵματος ἢ Ξανθοῦς χολῆς δερμοτέρων τῷ δειντος μικτὸν εἶν τὸ ρεύμα, ἢ ἐξ αἵματος μὲν, ζέοντος δὲ ἢ λεπτοτάτης τὴν σύστασιν, Ερυσίπελας τὸ πάθος καλεῖται. In eadem fuisse sententia plurimos † antiquorum alios, ex eorum scriptis colligere fas est. Mihi oriri videtur eodem modo ac inflammationes aliae; et medius esse inflammationis gradus inter phlegmonen et oedema, quorum illa, in majoribus, hoc, in minoribus vasis, locum habet. Si propius ad phlegmones naturam accedat, dicitur Erysipelas ‡ Phlegmonodes: si potius

A

tius

* Meth. meden. ad Glauc. lib. 2. cap. 1. charter. tom. x.

† Paul. Aeginet. de re medica, lib. 4. cap. 17.

Ætius Tetr. 4. serm. 2. cap. 59.

Actuarius meth. meden. lib. 2. cap. 12.

‡ Galen. meth. meden. ad Glauc. lib. 2. cap. 1. charter. tom. x.

tius ad oedematis naturam vergat, dicitur Erysipelas* Oedematosum.

ERROR aliquis in non naturalibus, ut dicuntur, huic morbo ortum praebet. Eum saepe fuscitavere vehementiora animi pathemata, praesertim ira: haud raro oritur ex aere nimis calido, necnon ex subita refrigeratione corporis prius calefacti: et frequenter in causa est cibus calidus nimis larga copia ingestus, ut et potus exaestuans, crebraque ebrietas: denique si in corpore dispositio sit ad Erysipelas, vel ex plethora, ex affectione † haereditaria, ex omissa vel impedita evacuatione aliqua solenni, vel ex eo quod antea insultum fecerat, causa satis levis invasioni hujus mali occasionem praebere possit.

NULLO non anni tempore invadit hicce morbus; observant autem plurimi ‡, quod exeunte aestate frequentius occurrit. Etsi saepenumero satis subito corripitur aeger, eruptionem frequenter praecedat horripilatio, sitis, calor, inquietudo, et symptomata alia quibus febris constipari solet. Progressa aliquamdiu febris (saepe satis valida, saepe non tam manifesta,) inflammationem producit in aliqua parte, unde augetur febris, quae attamen paululum plerumque eruptioni cedit.

PARS

* Galen. meth. meden. lib. 14. cap. 4. charter. tom. x.

† Frederic. Hoffman. opera omnia, tom. 2. p. 100.

‡ Sydenham. de feb. Erysip.

Van Swieten. comment. aph. §. 723.

PARS affecta dolore urgetur acerrimo, splendet, tactui parum cedit, colorem induit ex rubro flavescentem, et licet rubor evanescat ubi digito urgetur, statim sublata pressione, eodem rursus imbuitur colore: pars etiam haud raro tumet; hicce autem tumor aliquando non ita notabilis est, etsi aliquando satis magnus, quod accidere videtur, quando inficitur etiam subposita cellulosa substantia: haec Galeni opinio fuisse videtur, qui dicit *, ὥσπερ ἔν η̄ προτέρα (φλεγμονή) συνεπιλαμβάνει τί καὶ τὸ δερματός, οὕτω καὶ ἡδε (έρυσίπτελας) τῆς ὑποκειμένης αὐτῷ σαρκός.

NULLA corporis pars, ubi datur cutis, ab hoc malo immunis est, nunc extremitates obsidet, nunc mammas dehonestat, ac varia omnino et incerta est ejus sedes; observant autem auctores, quod faciem † praecipue occupat, eamque foedam turpemque reddit, ubi paulo ante sedem fixisse gratiae videbantur; tota denique corporis superficies ejus furori exponitur: nec tutiora, licet recondita, sunt ipsa viscera; sed ex practicorum ‡ observatione hac infestantur lue, et cum maximo nostro damno saepius contabescunt.

PRIUSQUAM

* Meth. meden. lib. 14. cap. 2. charter. tom. x.

† Sydenham. ibid.

Lommii obser. medicin. lib. 2. p. 267.

Van Swieten, loco jam citato.

‡ Hippoc. lib. 1. de morb. sec. 2. et lib. 2. sec. 3.

Paul. Æginet. de re medica, lib. 3. cap. 8. et cap. 46.

Alex. Trall. lib. 5. cap. 2.

Ætii Tetr. 2. ser. 1. cap. 89. et ser. 2. cap. 26.

Theophil. Bonet. sepulchr. lib. 1. sec. 7. obser. 2.

PRIUSQUAM prognosin satis certam, in hoc vel in ullo ferme alio morbo, statuere possumus, plurima considerata veniunt, quae eam toto coelo diversam reddere possint. Pars * quam obsidet morbus, inflammationis gradus, aegri aetas, habitus, sexus, crasis, tum et multa † alia cognosci debent: et haec omnia explorata habere prius oportet medicum, quam de morbi eventu sententiam suam profari audeat.

Si cerebrum ejusve membranas, vel unum ex visceribus magis nobilibus, affligat morbus, necesse est ut plus periculi secum afferat, quam si extremos occupasset corporis artus.

MAXIMA etiam differentia oriri potest ex conditione partis antequam morbi saevitiem experta est; e. g. ait Hippocrates ‡, Ἡ γυναικὶ κυῖσσι ἐρυσίπτελας ἐν τῇ ὑτέρῃ γίνεται θανατῶδες. Malum etiam pronunciat Erysipelas || ab ossis denudatione.

Si aegri habitus sit scorbuticus, vel si impedito mensium fluxu, vel suppressa alia quadam solenni evacuatione, sese prodat

* Patet pariter in febribus talibus Erysipelatosis varium eventum imprimis pendere a partibus illis quas natum ex febre Erysipelas occupat. Van Swieten. comment. aph. §. 593.

† Neque ignorare oportet, quae sit aegri natura: humidum magis, an magis siccum corpus ejus sit: validi nervi an infirmi: frequens adversa valetudo, an rara, eaque cum est, vehemens esse soleat an levis; brevis, an longa: quod is vitae genus sit secutus; laboriosum an quietum; cum luxu an cum frugalitate. Ex his enim similibusque, saepe curandi nova ratio ducenda est. Corn. Celsus de med. praef.

‡ aph. 43 f. 5.

|| aph. 19. f. 7.

prodat Erysipelas, cum majore vi saevire possit morbus, difficiliorque devenit curatio.

SED ubi naturalis morbi malignitas augmentum non capit ex infausta tali dispositione, satis propitia mihi videtur prognosis.

CAUTE tamen progrediendum, ac cavendum, ne infausta medendi methodo aeger orco tradetur, quem ipsa fortasse natura, sibi relicta, a morbi vi liberaffet. Ut in vado sint omnia igitur hisce satisfaciendum indicationibus ;

1mo, Impediatur, si possibile sit, ulterior morbi progressus.

2do, Leniantur symptomata magis urgentia.

3tio, Expellatur e corpore materies peccans.

4to, Praecaveatur morbi reditus.

AD priores duas indicationes absolvendas, nil efficacius videtur, quam inflammationis causam amovere, aut saltem ejus effectus minuere ; in hunc finem extemplo sese offert venaesectio, quae, si modo ejus usum pulsus admittat, spem raro fallit. Sydenhamus * suadet, quod si non sufficiat operatio prima, denuo repetatur, et etiam ad tertiam usque vicem, si intensior urget febris, interposito die uno. Me non latet multos a sanguinis missione abhorrere, in eruptionibus cutaneis ; sed quando fractae vires, aut pulsus debilis, aut alia aequalis momenti contraindicatio non vetant,

B

per

* Loco citato.

per phlebotomiam liberatur pondere corpus inutili, ac liberius officio suo fungi potest natura. Nobis affirmat Freind, * nullum fuisse experimentum a se saepius expertum, aut cum successu magis felici. Alvus eodem tempore laxa servanda, eccoproticis † lenioribus, aut clysmatum usu.

GALENUS recte observat ‡, τὸ μὲν ἔν ἀκριβὲς ἐρυσίπτελας αὐτῆς τῆ δερμάτος μόνῃ πάθος εἶναι. quare ad tertiam indicationem respondendam, rationalis medendi methodus esse videtur, materiae morbificae expulsionem moliri, eodem modo quo ipsa natura eam eliminari conatur; secundum Hippocratis consilium ||, Ἀδελφὲ ἀγειν, ὅκνῃ ἂν μάλιστα ῥέπῃ, ταύτῃ ἀγειν, διὰ τῶν συμφερόντων χορίων. In hunc finem aeger assiduo bibere debet potum tenuem, tepidum, aquosum, atque acidulum, per quem diaphoresis assidua, sed levis sustentari possit; quo pacto attenuabitur sanguis viscidus, et aptior reddetur ad transeundum per vasa minima, et ejicientur inutiliores particulae circulationi jam offensae. Aegri corpus summa cura protegi debet ab externo frigore, et eodem tempore ita fugias ne praeter casam: pars affecta speciatim justo majorem aut frigoris aut caloris gradum pati non oportet; quorum uterque modo quam diversissimo eosdem produceret effectus, augmentum scilicet inflammationis.

SI quod interna depascitur Erysipelas suspicari est, (heu! quod

* Hist. medicin.

† Vid. Mead monita medica. sec. 6. de Erysipellate.

‡ Meth. meden. ad Glæuc. lib. 2. cap. 1. charter. tom. x.

|| aph. 21. f. 1.

quod cognitu sit tam * difficile), totis innitendum viribus, ut foras ducatur, atque ut prohibeatur ne ad interiora redeat; olim enim observavit Cous † senex, ἐρυσίπτελας ἔξωθεν μὲν εἶσω τρέπεισθαι, ἔκ ἀγαθόν ἔσθαι δὲ ἔξω, ἀγαθόν. Cui proposito forsan inserviret totam corporis superficiem balneo vaporis tepido laxam reddere, et peccantem materiam ad exteriora allicere diaphoresi leni et assidua. Si hoc efficere non possumus, de aegro conclamatum est; nam ab Erysipelate intro pulso internarum partium inflammatio, gangraena, et spacelus; asthma convulsivum, vertigo, affectus soporofus, deliria, phrenitis, et mala plurima alia pejora morte, quae paucis diebus aegrum e medio tollit ‡, *ni quod intus est diffusum fuerit ac foras transeat.*

Si externe apparet Erysipelas, aut si ulla arte ad externam corporis superficiem determinari potest, applicationes quaedam topicae aegro multum profint; sed summa cautela adhibeantur est necesse. Nil justius verbis Hoffmanni, “ || Sed quantus abusus deprehendatur topicorum in Erysipelate capitis eloqui ex digno non possumus; est certe Erysipelas affectus qui cautissimam externorum requirit applicationem.”

ADSTRINGENTIUM gens tota noxia mihi videntur, nam per ea augetur vasorum actio in materiam jam nimis impactam,

* Nulla enim signa sunt, quae hanc febrim Erysipelatosam distinguant.——
Van Swieten comment. aph. § 593.

† Hippoc. aph. 25. f. 6.

‡ Hippoc. lib. 1. de morb. sec. 2.

§ Frederic. Hoffman. opera omnia, tom. 6. p. 326.

etiam, per quod pertinacior fit obstructio, violentior redditur inflammatio: aut si per earum vim retropellitur subito materies peccans, a vero non absimile est, quod natura nimis onusta sese liberet, deposita materie in viscus quoddam nobilius, sicque cito satis de aegro actum sit, ni rursus ad exteriora vergat. Galenus conscius fuisse videtur periculi quod astringentium usum comitatur, nam etsi in Erysipelate refrigerationem laudaverat, addit statim *, οὐ μὴν ἀκίνδυνος γέ ἡ τοιαύτη θεραπεία παντὶ σώματι, διὰ τὸ φέρεσθαι τὴν χολὴν ἐνίοτε πρὸς τὰ τῶν ἐπικαίρων μορίων. "Ὅπν γε ἔδ' ὅταν αἷμα ψύχῃται πλεονάζον ἀκίνδυνον ἐκ τῶν ἀκύρων μορίων ἀποθῆσθαι τὸ ρεύμα. Et Hippocrates dicit †, ἡ ἐρυσίπελας τὸ μὴ ἐλκόμενον (ὠφελεῖ) ἐπεὶ τὸ γε ἐλκόμενον βλάπτει.

MEDICAMENTA omnia quae potenti relaxandi vi praedita sunt, hoc malum sibi comitem habent, quod magnum humorum fluxum attrahunt in partem jam nimis distentam, et idcirco tantum abest ut profint, quod augmentum afferunt morbo.

APPLICATIONES oleosas ut poros occludunt exitumque negant perspirationi, multum nocere necesse est: exemplum narrat Hildanus ‡ Erysipelatis oleo inuncti in gangraenam terminati. Ex auctoribus etiam constat || Erysipelas ex oleo-
osorum

* Meth. meden. lib. 14. cap. 3. charter. tom. x.

† aph. 23. f. 5.

‡ Centur. 1. observ. 82.

|| Boerh. praelect. academ. par. 765.

Van Swieten comment. aph. §. 718.

osorum applicatione ortum duxisse; parum ab his igitur promovetur cura.

NONNULLI suadent micam panis lacte tepido macerati affectae parti applicare, quae forsan non male cederet, si nimis non relaxaret, et si ut cito acefcit, eam saepius renovare non esset necesse, per quod frigori, aliisque incommodis exponitur aeger.

QUIDAM parti amyllum inspergere sat esse credunt, quod neque refrigerat neque plus justo calefacit, nec mutari tam frequenter requirit.

ALII partem involvi jubent panniculis laneis prius madefactis in decocto quodam tepido attenuanti; quod componi potest ex spiritu mindereri, tartaro tartarizato, &c.

ALII nil amplius necesse existimant, quam partem a frigore per laneos panniculos protegere, aliamque applicationem omnem supervacaneam censent.

TALI aliqua methodo forsan per resolutionem curari possit morbus, cane etenim pejus et angue, vitanda sunt omnia quae suppurationem * promovent priusquam omnis evanuit spes

* Incidere hic non raro solet, ut ad suppurationem Erysipelas transeat; unde pessima plerumque diuturna item ac late serpentina nasci solent ulcera. Laur. Heist. institut. chirurg. tom. 1. de Erysip.

spes resolutionis, et adhuc multo cautius arcenda est gangraena; monet Hippocrates * ἐπὶ ἐρυσιπέλατι σηπεδῶν, ἢ ἐκπύησις, (κακόν.)

ÆGRI cibo interea prospiciendum, qui talis esse oportet ut facile concoqui possit; e. g. Jusculum leve, poma assata, biscoctum cum thea, gelatina panis, &c. potus convenientissimus erit liquor aliquis tenuis tepidusque, ut oryzae decoctum, aut ptizana, cui addi possint poma, cerasa, pruna, ad gratam conciliandam aciditatem: si violentior urget febris, pauxillum nitri adjicere non nocebit.

DE caeteris non naturalibus aequalis habenda est ratio: cavendum ne nimis evigilet aeger, ac si febris dolorve impediatur quo minus somno (beneficio hominibus gratissimo, amicissimo) fruatur, necessitas adesse queat opiata propinandi.

ÆGRI mentem non minus quam ejus corpus quietam servare oportet, et a violentioribus omnibus pathematibus ferrenam.

SI hac methodo faeliciter aegrum sanitati restituere possumus, ad quartam respondendam indicationem necesse erit, per repetita lenia purgantia ejus corpus liberare ab omnibus pravis humoribus, partemque antea affectam speciatim,

* aph. 20. f. 7.

ciatim, et universum in genere corpus, firmare, ne rursus invadat morbus, quod haud raro ex autorum testimoniis accidit: si ex causa aliqua nota ortum duxit morbus, praecavendus ejus causae redivit; et ad solitam vitae rationem paulatim et caute redeat, sanitati jam ferme restitutus aeger. Institutum aquarum mineralium usum sub congruo regimine multum laudat Hoffmannus * ad corpus ab hujus mali redivitu vindicandum.

De Erysipelate singulas corporis partes occupante mentionem facere ex consilio omisi, cum pauca tantum proferre de Erysipelate in genere, hujus Academiae legibus obtemperaturus, animum induxi.

* Opera omnia, tom. 2. p. 102.

F I N I S.

